

SA PAGBOBO OG TANOM

- Himoon kini matag buntag o di ba kaha inig ka hapon.
- Likayi ang pagbu-bo kung panahon sa ting-hangin aron mapahimuslan og dugay sa mga tanom ang kaumogon.
- Pagbuhat og inato nga punduhanan og tubig o *water catchment/improvised water tank*

A.2. MGA UTANON OG LAGUTMON

- Pagtanum og mga klase sa utanon nga wala kaayo magkinahanglan og tubig.

A.3. KALUBIHAN

- Magtanom og cover crops sama sa centrosema, calopogonium ug uban pa aron mapugngan ang sayon ug daling pagkauga sa yuta.
- Ang pag-abuno og asin sa mga punoan sa lubi makatabang nga kini makasugakod sa ting-init.
- Sa mga coconut nurseries, gamit og mulching materials sama sa lukay nga puydeng itabon sa giluyong nga lubi aron dili daling mauga ang yuta.

A.PANGHAYUPAN

- Aron mamintinar ang kahimsog sa mga binuhing hayopan nga mosabsab, pakan-a sila og dagami o pinutlan sa mais og tubo nga may molasses. Hatagi usab sila og asin nga ibutang sa pinanitan nga bulos sa kayawan.
- Isip usa sa mga pagpangamdang sa pag-abot sa El Niño, maghimo og silage kon abunda ang sagbot
- Pasilungan ang mga hayop aron malandungan. Seguradohon nga adunay igong tubig nga mainom ang mga hayupan.

Printed and Reproduced by

Information Services Section

Agricultural Training Institute - VII
Cabawan District, Tagbilaran City

 aticv.7@gmail.com
ati_7cv@yahoo.com

 www.ati.da.gov.ph/ati-7
www.e-extension.gov.ph/elearning

 +63 917.321.8524

follow us in

   #ATICentralVisayas

REFERENCE:

Department of Agriculture - RFO VII
Maguikay, Mandaue City

May

EL NIÑO

o wala, kinahanglan
pirmi kitang andam!

Mga Rekomendasyon

A. HUMAY

- Pagtanum og mga klase sa humay nga dali nga maani.
- Pili-a ang mga matang sa humay nga makasugakod o maka-ani gihapon bisan nihit ang tubig sa basakan. Kini nga mga matang nga binhi og “drought-tolerant varieties”
- Aron malikayan ang pagkawala sa tubig sa irigasyon, himoon ang mas ekonomiya nga paggamit sa tubig pinaagi sa:
  - Sunod sa lagda sa Alternate Wet and Dry (AWD) Technology: Patubigi ang basakan sa giladmon nga duha ngadto sa tulo ka sentimetros (2-5 cm depth) inig sugod sa pagpanguhay (*panicle initiation*) hangtud sa pagduko sa humay (*hard dough*).
  - Pagpugas sa basakan nga walay tubig kon aerobic crop establishment:
  - Gamit sa mga rekomendadong matang sa binhi nga pang salud-ulan (rainfed areas) ug makasugakod/makalahutay panahon sa ting-init o hulaw
  - Ipugas ang binhi sa basakan nga walay tubig kon dry seeding. Human sa pagpugas, paagii og tubig nga igo ra mabasa ang yuta kon flush irrigation aron moturok ang binhi.

- Imintinar ang tuhop nga kondisyon (saturated condition) o pagkabasa-basa sa yuta sulod sa usa ka semana aron moturok ang binhi.
- Human sa duha ka semana ngadto sa usa ka bulan gikan sa pagtanum, patubigi ang basakan sa giladmon nga duha ngadto sa tulo ka sentimetros (2-3 cm depth of water)

Patubigi

- Limpyohan ang mga kanal nga patubigan (irrigation canal)
- Tapakan og maayo ang mga lungag aron mapadali ang pagsubay sa tubig ug malikayan ang pagkawala niini.

Pangisdaan

- Sa panahon sa ting-init, motaas ang temperature ug kaparat sa tubig. Busa palandongan ang luwang/fish tank. Pilia ang mga klase sa isda nga dili daling maapektuhan sa kainit sama sa tilapia ug bangus.
- Sa laing bahin, ang hito ug halwan nga kasagarang motago sa lapok, mao ang mga klase sa isda nga wala kaayo nanginahanglan ug tubig.

MGA PAMAAGI SA PAGDAGINOT UG TUBIG

- Gamit ug kabo ug balde sa pagligo.
- Tungtong sa planggana aron maipon ang tubig ug magamit pa sa pagpamisbis sa tanum (water recycling) ug pagbubo sa inidoro.
- Paggamit og baso sa pag toothbrush

SA KUSINA

- Ihumol sa init tubig ang mga gamit nga mantikaon aron dali kini nga hugasan
- Gamit og igong gidaghanon sa sabon pagpanghugas

- Himuong pangbubo sa tanom ang tubig hinugas.

SA PAGPANGLABA

- Gamit og igong gidaghanon sa sabon aron maminusan ang gamitong tubig sa pagwaswas.
- Magbutang lamang og igong gidaghanon sa tubig kung mogamit og washing machine.

SA PAGPANGLIMPYO OG SAKYANAN UG GARAHIAN

- Gamit og timba, kabo ug silhig.
- Gamit og power sprayer.